

PODALI SME ANTIDISKRIMINAČNÚ ŽALOBU PROTI UMIESTNENIU RÓMSKEJ KOMUNITY PRI SKLÁDKE

Brusel, 23. augusta 2023: [Fórum pre ľudské práva](#) (FÓRUM) v spolupráci s [Európskym centrom pre práva Rómov](#) (ERRC) podalo antidiskriminačnú žalobu proti Mestu Martin pre porušovanie zásady rovnakého zaobchádzania s rómskymi rodinami, ktoré žijú v nebezpečnej blízkosti skládky odpadu na okraji mesta. Rómov do segregovanej komunity Bambusky presťahovalo mesto koncom 90. rokov minulého storočia, pričom ďalší obyvatelia boli presťahovaní v roku 2008, a to do ubytovacích zariadení postavených mestom len niekoľko metrov od skládky odpadu. V antidiskriminačnej žalobe, ktorú FÓRUM podalo na Okresný súd v Martine, sa namieta porušenie zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu nezákonnej segregácie a vybudovania obydľí v blízkosti skládky odpadov.

"Obyvatelia Bambusiek žijú v nebezpečnej blízkosti skládky už viac ako dvadsať rokov. Mesto a štátne orgány o tejto situácii vedia a nerobia nič, aby našli pre týchto ľudí riešenie. Situácia je neprijateľná a jednoznačne diskriminačná. Obraciame sa preto na martinský súd formou žaloby vo verejnom záujme a žiadame, aby súd nariadil nápravu situácie pre rómsku komunitu žijúcu v Bambuskách, vrátane bezpečného, nesegregovaného a dôstojného bývania," uviedla riaditeľka Fóra pre ľudské práva Alexandra Dubová.

Rómska komunita v Bambuskách má približne 300 ľudí (vrátane 100 detí) a vznikla koncom 90. rokov, keď mesto presťahovalo Rómov do účelovo postavených segregovaných bytov a prepravných kontajnerov vedľa skládky. K ďalšiemu rozšíreniu došlo v roku 2008, čím sa zvýšil počet ľudí žijúcich v tesnej blízkosti odpadu. Skládky je v prevádzke od roku 1994 a do roku 2001 sa na nej skladoval nebezpečný odpad, potom pokračovala ako skládka bežného odpadu. Po presťahovaní sa obyvatelia Bambusiek sťažovali na zápach z blízkej skládky, ako aj na zlé hygienické podmienky, kožné ochorenia, ktorými trpeli, a na potkany, pred ktorými museli chrániť deti. Komunita je tiež bez prístupu k základným službám, ako je teplá voda a verejné osvetlenie, a má zlú prístupovú cestu.

"Úrady vyhánajú Rómov na špinavé, nebezpečné a znečistené pozemky v celej Európe. Nová európska ekologická dohoda EÚ sľubuje - "nezabudneme na žiadneho človeka a žiadne miesto" - a pritom sú Rómovia ponechaní hniť na skládkach, priemyselných oblastiach a iných otrávených lokalitách po celom kontinente. Segregácia Rómov v podmienkach nevhodných na ľudské bývanie je jedným z najviditeľnejších prejavov anticiganizmu v našej spoločnosti a treba sa proti nej priamo postaviť tým, že zodpovedné inštitúcie postavíme pred súd," povedal predseda ERRC Ďorđe Jovanović.

Podľa [Inštitútu environmentálnej politiky](#) (IEP) je lokalita Bambusky jednou z najnebezpečnejších skládok na Slovensku. V máji 2018 jej veľkú časť zachvátil požiar, ktorý sa našťastie nedostal do domov. Blízkosť obydli k skládke odpadu však obyvateľov vystavuje zvýšenému riziku vzniku požiarov. V roku 2009 sa pri rozširovaní skládky vykonalo [hodnotenie vplyvov na životné prostredie](#). Rozšírenie skládky bolo povolené, pričom sa nebralo do úvahy, že Rómovia v Bambuskách sú vystavení mnohým zdravotným rizikám, napriek tomu, že sú tieto riziká v správe podrobne uvedené. V správe sa opakovane uvádza, že skládka je umiestnená cca 100 metrov od *"obytnej lokality Bambusky pre neprispôsobivých občanov"*, pričom existuje *"určité riziko možnosti prenosu infekčných a iných ochorení na človeka ... prenosom infekcií živočíchmi prichádzajúcimi do kontaktu s odpadom (vtáky, hlodavce, hmyz)"*. V závere správy sa uvádza, že vzhľadom na prevládajúce vetry a vzdialenosť od skládky by obyvatelia mesta Martin nemali byť vystavení negatívnym vplyvom skládky, *"s výnimkou Bambusiek"*.

Prognostický ústav Slovenskej akadémie vied vo svojej [správe z roku 2022](#) Bambusky označil za jednu z troch najproblematickejších lokalít na Slovensku čo sa týka obydli v blízkosti oficiálnych skládok odpadu na Slovensku. Tieto lokality sa podľa výskumníkov SAV vyznačujú výrazne vyšším ohrozením blízko bývajúcich rómskych komunít v porovnaní s väčšinovou populáciou.

Organizácie v antidiskriminačnej žalobe okrem konštatovania diskriminácie požadujú, aby mesto odstránilo protiprávny stav a zabezpečilo obyvateľom Bambusiek náhradné bývanie v nesegregovanej časti mesta, ktorá je vzdialená od skládky, alebo iného prostredia nebezpečného pre ľudské zdravie. ERRC a Fórum pre ľudské práva sú odhodlané dosiahnuť nápravu pre túto komunitu, či už prostredníctvom Okresného súdu v Martine, vyššieho slovenského súdu alebo podaním podnetu k medzinárodným ľudskoprávnym inštitúciám.

Rómovia na celom Slovensku sú nútení žiť v environmentálne nebezpečnom prostredí. Podľa [najoptimistickejších odhadov](#) IEP žije v tesnej blízkosti skládok približne 4800 Rómov. Aj inde v Európe sa segregované rómske komunity často nachádzajú v toxických oblastiach nevhodných pre ľudské obydli. Organizácia ERRC zdokumentovala a viedla súdne spory proti mnohým podobným prípadom

environmentálneho rasizmu v celej Európe vrátane vystáhovania Rómov z Kluže Napoca na skládku v [Pata Rât](#), [vystáhovania zraniteľných Rómov \(vrátane tehotných žien\) v Skopje](#) v Severnom Macedónsku uprostred zimy na pustatinu pri rieke bez prístupu k vode, či vytvorenia táborov OSN pre vnútorne vysídlených Rómov, Aškalov a balkánskych Egyptanov na pôde [kontaminovanej olovom v Mitrovici v Kosove](#).

Pre viac informácií alebo dohodnutie rozhovoru kontaktujte:

Jonathan Lee (v angličtine)
Riaditeľ pre advokáciu a komunikáciu
Európske centrum pre práva Rómov
jonathan.lee@errc.org
+32 49 288 7679

Alexandra Dubová
Riaditeľka
Fórum pre ľudské práva
dubova@forumhr.eu
+420 725 548 872

Michal Zálešák
Právny konzultant ERRC
Európske centrum pre práva Rómov
michal.zalesak@errc.org
+42 190 550 2785

Tieto aktivity financovala Európska únia. Vyjadrené názory a stanoviská sú však len názormi autora (autorov) a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie. Európska únia ani orgán poskytujúci granty za ne nemôžu niesť zodpovednosť.

**Spolufinancovaný
Európskou úniou**